

การวิจัยและพัฒนาทักษะแรงงานด้านการจัดการท่องเที่ยวเพื่อเสริมสร้าง
ความเข้มแข็งในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน
RESEARCH AND DEVELOPMENT OF LABORS SKILL IN TOURISM
MANAGEMENT IN ORDER TO STRENGTHENING COMMUNITIES TO
PARTICIPATE ON ECOTOURISM

บังอร เมฆะ เฉลิมชัย ปัญญาดี เทพ พงษ์พานิช
Bung-On Maeka Chalermchai Panyadee Thep Phongparnich
ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาทักษะแรงงานด้านการจัดการท่องเที่ยว
ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว (Participatory
Action Research) เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนา รวมทั้งเทคนิคการ
สนทนากลุ่ม (focus group discussion) การฝึกอบรม (training) การฝึกปฏิบัติงาน (on the job
training) และการสาธิต (demonstration) พื้นที่การดำเนินการวิจัยเป็นชุมชนที่มีกิจกรรมการ
ท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วยจังหวัด น่าน พะเยา แพร่ เชียงราย ลำพูน
แม่ฮ่องสอน และเชียงใหม่ รวมทั้งสิ้น 68 ชุมชน ผลการพัฒนาทักษะแรงงานด้านการจัดการ
ท่องเที่ยวโดยภาพรวมพบว่าหลังจากการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะแรงงานแล้วผู้เข้ารับการ
ฝึกอบรมส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องใน โดยภาพรวมพบว่าส่วนใหญ่มีความเข้าใจที่
ถูกต้องในเรื่องผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ 91.48) การท่องเที่ยวใน
ชุมชนจะเกิดประโยชน์ต่อชุมชนมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับคนในชุมชน (ร้อยละ 88.35) ความ
ร่วมมือระหว่างชุมชนกับบริษัททัวร์เป็นเงื่อนไขให้เกิดการท่องเที่ยวที่มีผลดีต่อชุมชน (ร้อยละ
77.91) ชุมชนจำเป็นต้องจัดทำป้ายข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในชุมชนให้ชัดเจน (ร้อยละ
75.53) การจัดหาที่พักผ่อนหย่อนใจในชุมชนให้เป็นที่ชัดเจนจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวสะอาด (ร้อยละ
71.84) หน้าที่ในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนซึ่งถือว่าเป็นสมบัติของชาติ (ร้อยละ
71.83) เข้าใจและตระหนักถึงหน้าที่ในการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน (ร้อยละ 71.34) ชุมชนมีสิทธิ
ในการดูแลรักษาและได้รับประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน (ร้อยละ 71.11) มีความเข้าใจที่

ถูกต้องในเรื่องไต่ถามหาเที่ยวซึ่งจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมชุมชน (ร้อยละ 69.80) มีความเข้าใจในการกำหนดแนวปฏิบัติตนของนักท่องเที่ยว (ร้อยละ 69.74) ผู้เข้ารับการพัฒนามีความเข้าใจที่ถูกต้องในความจำเป็นในการวางแผนการท่องเที่ยวในชุมชน (ร้อยละ 69.74) นอกจากนี้ยังมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องการนำเที่ยวในชุมชนตั้งขึ้นอยู่กับความต้องการของนักท่องเที่ยว (68.90) มีความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องของการท่องเที่ยวและการศึกษาเรียนรู้ธรรมชาติรวมทั้งวิถีชีวิตชุมชนเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องทำ (ร้อยละ 56.80) แต่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมยังมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องในเรื่องของการท่องเที่ยวในชุมชนตั้งคำนึงถึงความพอใจของสมาชิกในชุมชน (ร้อยละ 51.14)

ภายหลังทำการพัฒนาได้ทำการประเมินผลในด้านทักษะและความรู้ในการจัดการท่องเที่ยว ผลการประเมินผลการพัฒนาทักษะแรงงานด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนพบว่าก่อนการพัฒนาทักษะแรงงานด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่ประชาชนในชุมชนแก่ประชาชนในชุมชนโดยภาพรวมพบว่า คนในชุมชนที่เข้ารับการฝึกอบรม ร้อยละ 62.53 มีความรู้มีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว (เฉลี่ย 9.38) หลังจากการพัฒนาทักษะแรงงานด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่ประชาชนในชุมชนประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากขึ้น (ร้อยละ 83.27)

Abstract

This study which was conducted with the main purpose of developing labor skills in ecotourism management, made use of participatory action research as a fundamental instrument for research and development that also included focus group discussion, training, on-the-job training and demonstration. Research site consisted of 68 communities involved in ecotourism activities and were located within the upper northern provinces of Nan, Phayao, Phrae, Chiangrai, Lamphun, Maehongson and Chiang Mai. Over-all results of the study showed that after participating in a training on development of labor skills in ecotourism management, most trainees were able to obtain proper knowledge and understanding particularly on the impact of ecotourism on the environment (91.48%); the benefits that community ecotourism could provide to the community depended on the community population (88.35%); cooperation among communities and tour companies

served as a condition for the good of ecotourism in the community (77.91%); the community had to place clear instructions for ecotourism practices in the community (75.53%); the community had to clearly set up rest areas in the community thus resulting to cleaner ecotourism spots (71.84%); the task of maintaining the tourist spots in the community thus considering them as national treasures (71.83%); understanding and awareness towards the duty of managing ecotourism in the community (71.34%); the community had the right to maintain and benefit from tourist spots in the community (71.11%); correct understanding about tourist guides who must have knowledge and understanding of community culture and traditions (69.80%); understanding towards practices of ecotourists (69.74%); training participants obtained correct understanding of the need for planning of community tourism (69.74%); proper knowledge and understanding that tourism in the community depended on the needs of the tourist guide (68.90%); correct understanding that ecotourism and natural learning together with the community's way of life should be practiced (56.80%). However, training participants were found to have misunderstanding that community tourism should take into consideration the satisfaction of the community members (51.14%).

Under development where evaluation is done on the skills and knowledge on ecotourism management, results on the evaluation of the development of labor skills on the ecotourism management in the community, showed that members of the community who participated in the training (62.53%) have obtained knowledge about tourism (mean of 9.38). After the development of labor skills in ecotourism management, the people in the community had obtained more knowledge about ecotourism management (83.27%).